

Schets 7 – Het schuldoffer

Leviticus 5:14-6:7 en Lukas 19:1-10

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Apparatuur voor het bekijken van het filmpje bij het kernwoord 'rechtvaardigheid' op www.abcvanhetgeloof.nl.

Opening

- Te lezen bijbelgedeelte:
  - ✓ Leviticus 5:1-6:7
  - ✓ Leviticus 7:1-7
  - ✓ Lukas 19:1-10
  - ✓ Maleachi 3:8
  - ✓ Mattheüs 5:23-26
  - ✓ Spreuken 6:16-19
- Vanuit de belijdenis:
  - ✓ Heidelbergse Catechismus, vraag 56
  - ✓ Heidelbergse Catechismus, zondag 5
  - ✓ Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 20 en 21
- Suggesties om te zingen:
  - ✓ Psalm 40:4
  - ✓ Psalm 139:14
  - ✓ Psalm 18:8
  - ✓ Psalm 32:1, 2 en 3
  - ✓ Psalm 51
  - ✓ Eens was ik een vreemd'ling
  - ✓ Create in me a clean heart
  - ✓ Al waren uw zonden als scharlaken
  - ✓ Genade groot
  - ✓ Heer' ik kom tot U
- Gebedspunten:
  - ✓ Vraag of de Heere ons onze zonden wil laten zien.
  - ✓ Dank de Heere voor Zijn Woord waarin Hij ons de weg naar vergeving laat zien.
  - ✓ Dank Vader, Zoon en Heilige Geest voor het werk van de verlossing.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende kernvragen beantwoorden:

1. Wat gebeurde er als het schuldoffer werd gebracht?
2. Wat betekende het toen en wat is de les voor nu?

Alternatieve (start)opdracht

- Maak een vergelijking tussen het zondoffer en het schuldoffer. Wat zijn overeenkomsten en welke verschillen ontdek je?
- Begin met een gesprek over 'stelen van God'. Betrek er bijv. de geschiedenis van Ananias en Safira bij. Hoe kunnen ook wij in deze zonde vallen?

Achtergrondinformatie

Schuldoffer

Het verschil tussen het zondoffer en schuldoffer is niet zo makkelijk aan te geven. Uit de omschrijving van het schuldoffer wordt duidelijk dat deze offers zijn bestemd voor die gevallen waarin de schade hersteld kan worden. Het zondoffer onderwijst vooral in de noodzaak van de verzoening van de zonde en het schuldoffer daarnaast voor in het herstel van het kwaad dat is aangericht.

Het schuldoffer kan zowel om zonde tegenover de Heere als tegenover de naaste gaan (al is dit laatste uiteraard ook zonde tegenover de Heere). Naast het offer moet de waarde vergoed worden met twintig procent er bovenop als genoegdoening.

De zonde wordt in Leviticus 5:15 'trouwbreuk' en 'zonde tegen de heilige dingen van de Heere' genoemd. Dit geeft aan hoe ernstig God de zonde neemt. Als offer moet er een ram gebracht worden. De waarde van het dier moet door de priester vastgesteld worden, men mag zich er niet makkelijk of goedkoop van af maken. Voordat de zondaar het offer brengt, moet hij de zonde belijden en genoegdoening doen. Als de zonde tegenover een mens gebeurt is, moet de schade vergoed worden met twintig procent er bovenop. Bij een zonde tegenover de Heere, denk aan het ons toe-eigenen van iets wat van de Heere is, of het onthouden van wat Hem toekomt, moet de schade vergoed worden (met de extra twintig procent) aan de priester.

De offeraar brengt de ram bij het huis van God en legt zijn hand op de kop van het dier. Het dier draagt zijn zonde. Het wordt geslacht, het bloed wordt rondom het altaar gesprendeld en het vet en de nieren worden geofferd. De rest van het vlees is bestemd voor de priesters, het moet ter plaatse gegeten worden. Het offer is heilig en het moet daarom door Gods heilige knechten op de heilige plaats gegeten worden. Met dit offer doet de priester voor de offeraar verzoening. De offeraar mag, na belijden, genoegdoening en het offer, weten dat zijn schuld is vergeven.

Lukas 19

Jezus is met Zijn discipelen op weg naar Jeruzalem. In het voorafgaande hoofdstuk (Lukas 18:31-33) heeft Hij Zijn leerlingen verteld dat Hem daar het lijden en de dood wachten. Het zal dus Jezus' laatste gang door Jericho worden. Aan het begin van die gang door Jericho heeft de genezing van Bartimeüs plaatsgevonden. De geschiedenis die daarop volgt, laat een heel andere manier van optreden van de Heere Jezus zien.

Vers 1 Dit vers haakt in op het voorgaande hoofdstuk. Na de geschiedenis met Bartimeüs, is Jezus nu inmiddels in Jericho zelf aangekomen en gaat Zijn gang door de stad.

Vers 2 Lukas introduceert een nieuw persoon: Zacheüs. Hoewel in zijn naam het Hebreeuwse woord voor 'onschuldig' doorklinkt, is zijn levenswandel verre van onbesproken. Hij is, zo zegt Lukas, de 'overste der tollenaars'. Tollenaars waren een belangrijke schakel in het Romeinse belastingsysteem. De Romeinen hieven in Israël diverse soorten belastingen. Om de belasting op verkoop- en verhuurartikelen te innen, verhuurden de Romeinse stadhouders in Israël het recht om deze belasting te innen aan plaatselijke bewoners, de zogenaamde tollenaars. Deze inden vervolgens de belastingen, maar eisten daar een extra bedrag bij om zo voor hun inkomen te zorgen. De hoogte van dat extra bedrag lag echter in handen van de tollenaars zelf, waardoor de verleiding groot werd om de belastingbetalende burgers te overvragen. Bovendien moest een rondtrekkende koopman in elk gebied opnieuw belasting betalen over zijn koopwaar. Door hun oneerlijkheid en hun samenwerking met de Romeinen waren deze mensen niet bepaald geliefd bij het Joodse volk. Zacheüs, zo staat in vers 2, was een overste der tollenaars. Dit betekende waarschijnlijk dat hij voor een bepaald gebied het recht op het innen van belasting verkregen had, maar voor het innen zelf weer ondergeschikten had. Gegeven het feit dat hij volgens Lukas rijk is, blijkt wel dat dit dubieuze baantje hem geen windeieren heeft gelegd.

Vers 3 Deze Zacheüs heeft gehoord van Jezus, maar kent Hem nog niet. Nu de bekende rabbi door Jericho trekt, wil hij wel eens zien wie deze Jezus is. Twee problemen staan hem daarbij in de weg. Allereerst de grote menigte van mensen. Deze blokkeren voor hem het zicht, en vanwege zijn impopulariteit hoeft hij op medewerking van hun kant niet te rekenen. Daarnaast is ook zijn lengte een probleem. Hij is nogal klein, dus over de mensen heen kijken gaat ook niet lukken.

Vers 4 Zacheüs is echter creatief. Hij loopt vast vooruit, zoekt een hoge boom op en klimt erin. De Statenvertaling vertaalt de naam van de boom met 'wilde vijgenboom'. Deze boom doet qua vorm denken aan een eikenboom met korte stam en wijde, zijwaartse takken. Een ideale klimboom, van waaruit Zacheüs een perfect uitzicht had.

Vers 5 De ontwikkelingen verlopen anders dan Zacheüs had verwacht. Jezus stopt onder de boom, kijkt omhoog en roept Zacheüs bij zijn naam. Jezus maant de tollenaar om uit de boom te komen en daar haast bij te maken. Als reden daarvoor zegt Hij: 'want Ik moet vandaag in uw huis blijven.' Jezus' optreden onder de boom van Zacheüs is geen toevallige ingeving, zo blijkt uit het woord 'moet'. Er zit een plan achter. Jezus heeft oog voor deze ene man en zoekt hem heel bewust op. In de uitspraak van Jezus zit ook een element van spoed: 'hédén', zo zegt Jezus. Zoals ook de berijming van psalm 95 zegt: 'Zo gij Zijn stem dan hédén hoort, gelooft Zijn heil- en troostrijk Woord. Verhardt u niet, maar laat u leiden!' Zacheüs moet direct beslissen!

Vers 6-7 Zacheüs' reactie laat geen moment op zich wachten. Hij haast zich naar beneden en ontvangt Jezus met blijdschap in zijn huis. Iemand ontvangen in je huis had in het toenmalige Israël een diepe betekenis. Het betekende acceptatie en vriendschap. Door Zacheüs' huis te betreden, laat Jezus zien, dat hij de gehate tollenaar Zacheüs accepteert en vriendschappelijke omgang met hem wil. Vandaar de vijandige reactie van de toeschouwers. Zacheüs ontvangt Jezus met blijdschap. Juist Lukas legt vaak de nadruk op de vreugde die de komst van de Heiland met zich mee brengt.

Vers 8 Zacheüs belooft de helft van zijn bezit aan de armen te geven. Al meerdere malen heeft Jezus Zijn toehoorders opgeroepen hun bezittingen aan de armen te geven (Lukas

12:33; Lukas 18:22). Uitgerekend deze geldgierige tollenaar geeft als eerste gehoor aan deze oproep. Daarnaast belooft Zacheüs ook aan alle mensen die hij teveel geld heeft afgetrosgeld het viervoudige terug te betalen. Zacheüs volstaat niet met de 20 procent waar Numeri 5 vers 7 over spreekt, maar hij betaalt de hoge norm, namelijk 400 procent, die in Exodus 22 vers 1 wordt genoemd.

Vers 9-10 Jezus laat de menigte zien hoe de beloften van Zacheüs moeten worden gewaardeerd: 'Heden is dezen huize zaligheid geschied.' Aan Zacheüs' beloften is te zien dat de verbroken relatie tussen God en Zacheüs is hersteld. Zijn belofte (heiligmaking) is het gevolg van Gods onvoorwaardelijke liefde voor hem (rechtvaardigmaking). De opmerking dat Zacheüs een zoon van Abraham is, wil de mensen eraan herinneren dat de belofte van heil in de Messias een belofte voor héél het volk Israël is. In tegenstelling tot de heersende visie onder het volk, wilde Jezus benadrukken dat ook tollenaars en zondaars daar niet buiten vallen. Sterker nog: 'de Zoon des mensen is gekomen' júíst 'om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.'

Tot slot: de beide ontmoetingen die Jezus in Jericho heeft (Bartimeüs en Zacheüs) laten elk een kant van Jezus' Middelaarswerk zien. In Bartimeüs zien we een man die met zijn lichamelijke nood tot Jezus roept. In Zacheüs zien we een man met geestelijke nood, die uit zichzelf niet roept, maar door Jezus opgezocht moet worden. Echter, in beide gevallen zien we de Heiland bezig in Zijn zorg voor mensen die buiten de samenleving vallen. Hij laat zien: Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

-

De antwoorden op deze vragen zijn in uitgebreide vorm terug te vinden in bovenstaande achtergrondinformatie, maar bij elke vraag geven we hieronder de kern weer.

1. -

2.

- a. Het moet eerst goed gemaakt worden met de naaste voordat het offer gebracht kan worden. Anders staat de schuld, de gevolgen van jouw zonde, nog tussen jou en de Heere in.
- b. Dat je het niet echt goed kunt maken met de Heere als je het niet eerst geprobeerd hebt goed te maken met je naaste. Alleen vergeving ontvangen van de Heere is dan niet voldoende.
- c. Je kunt denken aan de tweede tafel van de wet, het 5^e – 10^e gebod.
- d. *Persoonlijk. Het is uiteraard niet alleen zonde tegen je naaste maar ook zonde tegen de Heere.*

3.

- a. Je kunt denken aan heel letterlijk stelen van de Heere: iets stelen van (het geld van) de kerk. Maar ook het onthouden van jouw geld aan de Heere of het niet geven van je tijd terwijl de dienst van de Heere daar om vraagt, is stelen van de Heere.

- b. Dat alleen 'sorry zeggen' in zulke gevallen niet voldoet. Als er gestolen is of schade toegebracht is, dan moet dat vergoed worden (plus nog een deel daarboven op).
- 4.
  - a. *Persoonlijk.*
  - b. Hij is tot een Schuldoffer geworden.
  - c. Hij zal zaad zien. Dat wil zeggen: er zal vrucht zijn op Zijn werk.
- 5.
  - a. Als hij in contact komt met de Heere Jezus.
  - b. Hij wil het vierdubbel terug geven.
  - c. Hij zegt dat Zacheüs zalig is. De verloren zoon is teruggekeerd.
  - d. Zalig worden heeft alles te maken met mijn omgang met de naaste. Niet dat ik door mijn bezit weg te geven zalig kan worden. Maar wel dat het leven met de Heere de omgang met mijn naaste stempel. Ik wil niet in onmin met mijn naaste leven omdat ik weet dat de Heere mij zo liefheeft en dat alleen uit genade.
- 6. Op www.heidelbergse-catechismus.nl vind je naast de letterlijke tekst van de catechismus ook een weergave in eigen woorden. Het antwoord op deze vraag luidt dan:
Vanwege de betaling van Christus komt God nooit meer terug op mijn zonden. Dit geldt ook voor mijn zondige aard, waartegen ik heel mijn leven lang moet strijden. Hij schenkt mij uit genade de gerechtigheid van Christus, zodat God mij nooit meer zal veroordelen.
- 7. -

Slotopdracht

Het delen van de foto's is een mooie manier om de lessen uit deze Handreiking mee te geven.